

СОЦІОЛОГІЯ

Викладач: к.соц.н., Ратушина Таїсія Олександрівна
Кафедра: соціології, 4-й корпус ЗНУ, ауд. 309 (3-й поверх)
E-mail: t2020005@gmail.com
Телефон: (061) 228-75-58 (кафедра)
Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти	6.0141-фк, 6.0171-с, 6.0171-ф, 6.0171-фр, 6.0351-1а, 6.0351-1ап, 6.0351-2а, 6.0351-2ап, 6.0351-к, 6.0351-нп, 6.0351-ф, 6.0351-фп, 6.0351-і, 6.2271, 6.2411, 6.2421, 6.0141-а, 6.0351-н Бакалавр					
Статус дисципліни	Вибіркова					
Кредити ECTS	3	Навч. рік	2023-2024 1 семестр	Рік навчання -	Тижні	10
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹	4		Лекційні заняття – 20 Практичні заняття – 0 Самостійна робота – 70	
Вид контролю	залік					
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10748					
Консультації:	Особисті – кожного понеділка з 11.30-12.50, або за домовленістю Дистанційні – електронною поштою чи на форумі у Moodle					

ОПИС КУРСУ

Мета курсу. Сформувати у здобувачів уявлення про соціологію як науку про закономірності функціонування і розвитку суспільства та особливості взаємодії соціальних груп та індивідів.

Вивчення цього курсу допоможе слухачам зрозуміти як закономірності суспільного життя в різних сферах (політичній, економічній, культурній та соціальній) впливають на їх особисте життя; розглянути власний життєвий досвід і особисті труднощі в контексті структурної організації всього суспільства. Як правило, наше бачення світу обумовлене сферою нашого спілкування – школою, роботою, сім'єю, сусідами, а соціологія дозволяє розсунути вузькі рамки і відчутти взаємозв'язок між особистим досвідом і масштабнішими соціальними і історичними подіями. Соціологія дає інструменти і можливості мислити себе поза звичним перебігом особистого повсякденного життя, щоб поглянути на нього по-новому.

Також в даному курсі будуть розкриті практичні аспекти соціологічних досліджень. А саме: Як збираються соціологічні дані? Наскільки точними є їх результати? Яким даним можна довіряти, а яким – ні? Як їх використовувати? Як самому зібрати соціологічні дані та їх проаналізувати?

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможє:

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

- Розуміти особливості та специфіку функціонування і розвитку суспільства та особливості взаємодії соціальних груп та індивідів.
- Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для здійснення професійної діяльності.
- Використовувати здобуті знання у професійній та повсякденній діяльності, для орієнтації у суспільно-політичному житті й надання оцінки суспільним явищам і подіям.
- Знаходити у відкритих джерелах та використовувати в своїй професійній діяльності результати соціологічних досліджень.
- Організовувати та/або забезпечувати підтримку комунікації в процесі виконання групових творчих завдань.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекції, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових творчих проектів, додаткові матеріали, розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10748>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (тах 60 балів):

Поточний контроль передбачає таке **теоретичне** завдання:

- Короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом.

Поточний контроль передбачає таке **практичне** завдання:

- Порівняльний аналіз та заповнення таблиць
- Написання есе
- Написання творчої роботи за темою лекції

Підсумкові контрольні заходи: (тах 40 балів):

Теоретичний підсумковий контроль – підсумковий тест, проводиться он-лайн на платформі Moodle, складається не менше ніж з 20 питань різного ступеня складності (максимальна оцінка 20 балів).

Підсумкове практичне творче завдання – практична робота з (максимальна оцінка 20 балів).

Даний вид завдання виконується у 2-х формах:

1. Он-лайн на платформі Moodle в день проведення екзамену. Передбачає відповіді на проблемні питання за темами курсу та заповнення таблиць за зразком.
2. У формі індивідуального творчого завдання (виконується протягом семестру).

Перелік питань підсумкового контролю та методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання див. на сторінці курсу в Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10748>

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Написання есе	1 тиждень	10
	Короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом	3 тиждень	5
Змістовий модуль 2	Написання есе	4-6 тиждень	10
	Короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом	7 тиждень	5
Змістовий модуль 3	Порівняльний аналіз та заповнення таблиць	8-9 тиждень	10
	Короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом	10-11 тиждень	5
Змістовий модуль 4	Написання творчої роботи за темою лекції	12-13 тиждень	10
	Короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом	14 тиждень	5
Підсумковий контроль (max 40%)			
Підсумкове теоретичне завдання			20
Підсумкове практичне завдання			20
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1 Лекція 1	Соціологія як наука.	Написання есе	10
Тиждень 2 Лекція 2	Структура соціологічного знання		
Тиждень 3 Лекція 3	Соціалізація особистості	Короткі тести/контрольні роботи за	5

		пройденим матеріалом	
Змістовий модуль 2			
Тиждень 4 Лекція 4	Соціальна структура суспільства (статусно-рольова)	Написання есе	10
Тиждень 5 Лекція 5	Соціальна стратифікація		
Тиждень 6 Лекція 6	Соціальна мобільність	Короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом	5
Змістовий модуль 3			
Тиждень 7 Лекція 7	Соціальні інститути	Порівняльний аналіз та заповнення таблиць	10
Тиждень 8 Лекція 8	Соціальний контроль	Короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом	5
Змістовий модуль 4			
Тиждень 9 Лекція 9	Соціальні зміни	Написання творчої роботи за темою лекції	10
Тиждень 10 Лекція 10	Емпірична соціологія	Короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом	5

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. Київ : Києво-Могилянська академія, 2017. 342 с.
2. Сапелкіна О.В., Чепурко Г. І. Емпірична соціологія: курс лекцій. Київ: Простір-М, 2018. 268 с.
3. Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності [Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.]; за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 405 с.
4. Лукашевич, М. П., Туленков М. В. Соціологія: загальний курс. 7- ме вид. Київ: Каравела, 2018. 408 с.
5. Чудовська І. Соціологія реклами: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Київ: Каравела, 2019, 192 с.
6. Історико-теоретичний аналіз дослідницьких програм в соціології. Колективна монографія / В. Ворона, В. Казаков, Н. Отрешко, В. Пилипенко, В. Резнік, В. Степаненко; за заг. ред. В. Резніка. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 249 с.
7. Сучасні методика контент-аналізу: навчальний посібник / За заг. ред. Костенко Н., Батаєвої К., Іванова В. Київ : Кондор, 2018. 256 с.
8. Дембіцький С. Конструювання, валідизація та інтерпретація соціологічного тесту "Типи політичної культури - II". Соціологія: теорія, методи, маркетинг, 2018. № 1. С. 25–4
9. Kim Y. New Opportunities for Sociological Research: A Discussion of the Usefulness of Mixed Methods with Data Science. Journal of Asian Sociology 48, no. 3, 2019. P. 343–358. URL: <https://www.jstor.org/stable/26783836> (date of access: 26.08.2023).
10. Strijker D., Bosworth G., Bouter G. Research methods in rural studies: Qualitative, quantitative and

- mixed methods. *Journal of Rural Studies*. 2020. Vol. 78. P. 262–270. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.06.007> (date of access: 20.08.2023).
11. Brooker P. Computational ethnography: A view from sociology. *Big Data & Society*. 2022. Vol. 9, no. 1. P. 205395172110698. URL: <https://doi.org/10.1177/20539517211069892> (date of access: 20.08.2023).
 12. Офіційний сайт Соціологічної асоціації України. URL: <http://www.sau.kiev.ua/>.
 13. Офіційний сайт Інституту соціології Національної Академії Наук України. URL: <http://www.i-soc.com.ua/institute/>.
 14. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/>.
 15. Zerubavel E. *Generally Speaking: An Invitation to Concept-Driven Sociology*
 16. Oxford University Press, 2020. URL: <https://doi.org/10.1093/oso/9780197519271.001.0001>.
 17. Brekhus W. H., Ignatow G. *Oxford Handbook of Cognitive Sociology*. Oxford University Press, 2019. 680 p. URL : <http://surl.li/mjkiw>.
 18. Hall R. P. *Mixing Methods in Social Research: Qualitative, Quantitative and Combined Methods*. SAGE Publications, Limited, 2020. 272 p. URL: <http://surl.li/mjkjx>.
 19. Черниш Н. Й. Соціологія: курс лекцій. URL: http://www.sociology-lnu.org.ua/resursy.files/Chernysh_Soc_04.pdf
 20. Edwards J. R. The Peaceful Coexistence of Ethics and Quantitative Research. *Journal of Business Ethics*. 2019. Vol. 167, no. 1. P. 31–40. URL: <https://doi.org/10.1007/s10551-019-04197-6>.
 21. Gordon L. E. *Real Research: Research Methods Sociology Students Can Use*. SAGE Publications, Incorporated, 2015. URL: <http://surl.li/mjkla>.
 22. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/>.

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. Також очікується, що здобувачі мають організовано та усвідомлено підходити до виконання навчальних завдань, участі у лекційних, семінарських і практичних заняттях. Від усіх сторін очікується активна позиція, у тому числі, щодо пошуку можливостей виконання пропущених завдань і проходження передбачених форм контролю. **Пропуски можливі лише з поважної причини.** Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій, передбачених даним курсом (усна відповідь чи письмова робота з пропущеної теми). Також можливе відпрацювання у вигляді проходження он-лайн тестування у системі Moodle пропущеної теми (якщо таке тестування було передбачено). У разі систематичних пропусків занять та консультацій для відпрацювання може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>).

Політика академічної доброчесності

Від здобувачів очікується повне дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених Кодексом академічної доброчесності ЗНУ: <https://tinyurl.com/yabyk4ad>. Усі письмові роботи будуть перевірятись на плагіат. У разі виявлення ознак списування, плагіату чи інших видів не доброчесної поведінки, роботи здобувачів не будуть прийматись на оцінювання, а до студентів можуть бути застосовані дисциплінарні заходи передбачені Кодексом академічної доброчесності ЗНУ.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Під час занять потрібно перевести мобільний телефон у режим «без звуку», щоб не заважати викладачу і колегам. **Дозволяється** використання мобільних телефонів, ноутбуків, планшетів та інших персональних гаджетів з навчальною метою, а саме для пошуку інформації, ознайомлення з літературою, аналізу даних, виконання практичних завдань і т.д. **Не дозволяється** використання вище перелічених засобів під час контрольних заходів (порушення цієї вимоги буде розцінюватись як порушення правил академічної доброчесності).

Комунікація

Комунікація між викладачем і здобувачами вищої освіти відбувається в аудиторії, у системі Moodle та електронною поштою, а також в рамках запланованих для цього курсу консультацій. Інформація щодо організаційних питань також може надаватись викладачем старості групи у Viber чи Telegram. Викладач відповідатиме на письмовий запит студента щодо консультації або перевірки завдання впродовж 3 робочих днів. У повідомленні обов'язково вказуйте Ваше справжнє ім'я та прізвище, а не нікнейм.

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. [\(061\) 228-75-50](tel:+380612287550)

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>